

Polku talvien pelastamiseen

VAIKUTA POLITIIKKAAN

Jotta talvet voidaan pelastaa, koko yhteiskuntaa täytyy muuttaa. Käytä äänioikeuttasi ja äänestä vain ehdokkaita, jotka pitävät ympäristömme puolta. Kerro, että he menettävät äänesi, elleivät aja riittävän kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa.

OLE ÄÄNESSÄ

Puhu ilmastomuutoksesta ystäville, perheellesi ja työtovereillesi sekä sosiaalisen median verkostoissasi. Ilmastoaktivismia ei ole ilman aktiiveja.

OPISEKELE

Lue ilmastomuutoksesta netistä, kirjoista sekä luotettavista tiedotusvälineistä ja kerro oppimastasi muille.

ELÄ YKSINKERTAISEMMIN

Vähennä kulutustasi, älä osta mitään turhaa, käytä tavaroita uudelleen ja pidempään sekä kierrätä se mitä et enää tarvitse.

SYÖ ILMASTOYSTÄVÄLLISESTI

Syö kasvispainotteisesti ja vältä eläinperäisiä tuotteita, älä heitä ruokaa roskeen ja suosi vastuullisesti tuotettuja elintarvikkeita.

MATKUSTA FIKSUMMIN

Matkusta lähelle, suosi joukkoliikennettä, valitse juna lentämisen sijaan ja jos lennät ole kohteessa kerralla pidempään.

ÄÄNESTÄ LOMPAKOLLASI

Suosi yrityksiä, joiden tuotteet ja toimintatavat ovat ympäristöystävällisiä ja joille ympäristöstä huolehtiminen on etusijalla.

Aino Huotari: Vuosi ilman vaateostoksia sai aikaan ahaa-elämyksiä

Tekstin takana on POW-lähettiläs Aino Huotari, joka on freelance-valokuvaaja, -journalisti ja -dokumentaristi.

Viime syksynä ystäväni haastoi minut mukaan kulutuskriittiseen kokeiluun. Vastikään vaateteollisuuden ympäristövaikutuksista kirjan lukeneena hän oli oppimastaan suunniltaan ja koki suurta tarvetta tehdä jotain.

Päätimme olla vuoden ostamatta vaatteita. Lakon ohjenuoraksi kehittimme yhteisiin resursseihin perustuvan toimintasuunnitelman. Jos vuoden aikana syntyisi tarpeita, pitäisi ensin miettiä voisiko vanhaa vielä korjata, tarvitsemansa vaihtaa päikseen, lainata lähipiiristä tai tehdä itse. Toiseksi viimeinen vaihtoehto olisi ostaa käytettyä, vihon viimeisenä uutta. Monivaiheisen ja hieman vaivaa vaativan prosessin aikana tulisi väkisin mietittyä, onko tarve ylipäätään todellinen.

Yksinkertaisempi elämä on kohdallani tarkoittanut tietoista valintaa muuttaa ajattelua, käytännössä vähäpäästöisempiin arkirutiineihin siirtymistä ja haaveilua yhteisen, rajallisen pleneetan raameissa. Kun tieto omien valintojen vaikutuksesta lisääntyy, oppii priorisoimaan, ja samalla kohtuus jää taloksi. Tässä maailman tilassa todellista luksusta ovatkin monimuotoinen lähiluonto, kotimaan harrastusmahdollisuudet, läheisten hyvinvointi ja vapaus vaikuttaa yhteiskuntaan.

Paljon saastuttavasta ja materiariip-

puvaisesta elämäntyylistä luopuminen on raivannut tilaa ennen kaikkea kokemusrikkaammalle arjelle, jota ei ole pakko paeta suihkukoneella maailman toiselle puolelle tai ostaa ruusuisemmaksi kokeakseen taas tyhjyyden tunteen uutuuden viehätyksen haihtuessa.

Yksi tärkeimmistä havainnoistani on ollut se, että yhteisöllisyys kannattaa. Laskureissulla jaetut kyydit ja usein koko ruokakunnalle sopivat kasvisateriat säästävät planeetan lisäksi rahaa, aikaa ja energiaa.

Elämäntyyliimme on ollut mahdollinen vain siksi, että olemme päättäneet polttaa fossiiliset energiavarat rikkaan lännen ratoksi. Se on nollasummapeli, jonka vaikutukset näkyvät jo köyhemmissä maissa ja osuvat täällä pohjoisessa viimeistään seuraavaan sukupolveen.

Suurin vastuu elämämme kestäväleuralle ohjaamisesta on päättäjillä ja suuryrityksillä, mutta osansa on meillä kansalaisillakin. Yksi ostolakko ei vielä pelasta maailmaa, mutta se voi auttaa sopeutumaan resurssiviisaampaan tulevaisuuteen – yhteiskuntaan, jossa kulutukselle on päätetty asettaa rajat rakkaudesta kanssaihmiä ja muuta luontoa kohtaan.

Jos jotain olen polullani tähän mennessä oppinut, niin sen, että kestävämmän elämän tavoittelu se vasta seikkailu onkin. Huomattavasti hauskenpaa, helpompaa ja vaikuttavampaa siitä tulee silloin, kun matkaan päätetään lähteä yhdessä lähipiiriin kanssa.

Äkäsloppololainen Keijo Taskinen on riistabiologi, joka kirjoittaa, valokuvaaja ja pyrkii katselemaan maailmaa eläinten, toislaisten ystäviemme, silmin. Hetkiä Keijon matkassa -sarja ilmestyy kevään jokaisessa Kuukkelissa.

Oodi erätulille

Mikä käänte erotti aikoinaan ihmisen muista eläimistä? Kuumottavaan kysymykseen monet tieteilijät vastaavat yhdellä sanalla: tuli.

Palaneet luut ja puuhiilet todistavat, että Homo erectus eli pystyihminen käytti tulta jo 1,5 miljoonaa vuotta sitten Keniassa. Hallitummasta tulenkäytöstä kertoo Kuolleenmeren rantamalla 750 000 vuotta myöhemmin hissukseen kypsytetty karpinainen kala. Nuotiokokkailun kulta-aika alkoi 170 000 vuotta sitten Afrikassa, jolloin esivanhempiemme käärmekeitot käynnistivät maailmanvalloituksemme.

Tuli toi suojaa ja lämpöä. Tulen turvin ihmiset laskeutuivat puista ja muuttuivat kaksijalkaisiksi karvatomiksi apinoiksi, jotka juoksivat saaliseläimensä lähdyksiin. Ja alkoivat uneksia.

Kun Homo sapiens oppi kypsentelemään ravintonsa tulella, maailma mullistui. Raakaruuan sulattaminen vie enemmän energiaa kuin kypsän sapuskan (pelkällä raakaruoalla ei yksikään ihmisheimo ole elänyt). Ja ihmisen aivot ovat rankat: ne vievät viidesosan lepoenergiastamme. Lisäksi kypsytyks tappaa monet vaaralliset taudinaiheet, joten ruokalistamme laajeni huomasti. Kypsän ruoan puhdilla meistä kehittyi isoavoisia apinoita.

Eikä siinä kaikki: Tulen ääreen kokoonnuttiiin syömään. Liekkien loisteesta tutustuttiin ja sitouduttiin elämäkumppaneihin. Valettiin ihmisyhteisöjen perustat.

Darwinin mukaan ihmisen suurimmat saavutukset ovat kielen kehittyminen ja tulen kesityminen. Meissä on edelleen tuleen tuijottajan ja tarinankertojan vika.

Kokkailen kesäretkeni murkinat tulella; ainoa keittimeni on mallia risu. Minulla on myös kunnia jakaa nuotiomeininki samanhenkisten ystävien kanssa. Kunnia siksi, että tulistellessa loppuu hoppu ja leiriin muuttaa onni.

Tutkimusten mukaan metsästäjä-keräilijät olivat/ovat ihmiskunnan onnellisimpia: kuusi tuntia omarytmistä elannon hankintaa ja loppu aika puuhastelua. Piste. Kokemuksen rintaäänellä: toimii.

Hyvän päivän resepti: Nouse, kun huvittaa. Puuhastele tulet; aamiaiseksi pannukahvia, puuroa, graavileipää ja elämän makustelua = kahdeksasosa aurinkoaikaa. Kahuukamat päälle ja kalalle = neljäsosa aurinkoaikaa. Laputtele leiriin; taivastele; keräile puut; virittile tulet; kokkaile kunnan päivällinen = kuudesosa aurinkoaikaa. Kun väsy iskee, uneksi.

Koska nuotioelämä on hidasta, kannattaa leiripaikka valita huolella. Tulen taikapiirissä olen kokenut kaikenlaista:

Olen nähnyt ahman Dierbmesjohkalla, naalin Válddejohkalla, merikotkan ryöstävän harrisaaliini Dávvaeatnulla, tunturihaukan saalistavan räkättirastaita Buolajohkalla.

Olen kuullut saukonpennun kiljuvan äidilleen Äkäsojella; majavan ähkivän Válggoluooppalilla, riekkokukkojen iltasoiton revontulten alla Gálggjojohkalla; karhun vihellyksen Vietkajohkalla.

Olen sulattanut sauvani ja polttanut laavukankaani rakovalkealla Korkia-Vaskolla. Tuli on hyvä renki, mutta huono isäntä.

Ihmisyden ydintä on helppo tutkia: Tulivehkeet tasakuun, puukko vyölle ja elämänevät rinkaankuon/ahkioon/kanoottiin. Mitä pitempi reissu, sitä syvemmälle pääsee.

P.S. Yksinäinen puu ei pala. Paitsi jos se on tervasta.

Kirjailija ja toimittaja Kari Kaulanen on syntynään Äkäslompolosta. Hänen käsialaansa ovat muun muassa Kuuramäki-trilogia ja Riemuliiterin historiikki. Kaulanen on myös yksi Kuukkelin aikaisemmista omistajista ja päätoimittajista. Mie ja matkailu -sarja ilmestyy jokaisessa kevään Kuukkelissa.

Rakentamista ja reittihommia

Rakentaminen oli Ylläksellä 1970-luvulla vielä pientä verrattuna myöhempiin aikoihin, mutta se oli kuitenkin koko ajan lissääntynny.

Riemuliiteri ja etenki Äkäsohotelli kasvatit tonttimaitten kysyntää ja sitä myötä rakentamista, joka melkein aina liittyi tavala tai toisela matkailuun.

Rakenustyömaila nuoret mieheikki pääsit useasti ensimmäisen kerran kiini palkkatyönsyrhään. Viimi kevvään mie kirjotin Riemuliiterin rakentamisesta, johon itteki osalistuin aputyömiehenä. Tuo työ kesti elokuun 1972 alusta tammikuun 1973 loppupuolele.

Kesäksi 1974 isä oli ottanu teh-

täväksi lomamökin rakentamisen helsinkiläisele pariskunnalle. Rakenus tehtiin pyöröhirsistä Mettosuonan viehreisele kalliole, komeale ja rauhalisele paikale. Mie olin työmaala töissä kesäheinäkuun. Elokuussa, ko Markiisilla aloit jokailtasotittamiset Ylläs-Motellissa, mie jäin pois. Velipoika Juha rakensi isän kansa majan valhmiiksi. Kangosjärven Urho hoiti muuraustyöt.

Seuraavanna syksynä Ylläskartanossa tehtiin remonttia. Aatos oli pomonaja mekki Kaunon kanssa pääsimä töihin.

Varsinaisia kirvesmiehiä olit Aatoksen lisäksi Kaulasen Lauri ja hänen Jouni-veljensä poika Esa.

Meillä oli lokakuussa taas kuu-

kauvven sopimus Ylläs-Motellissa ja soittoa kuutena iltana viikossa. Ko pääsi joskus kahen jälkhen nukkumhaan ja aamula piti mennä työmaale, sitä ei kovin kauvvoa jaksanu. En ainakhaan mie. Siksi mie lopetin sen homman. Aatos sitä kyllä vähä ihmetteli.

Syksylä 1976 mie pääsin töihin Mettähallituksele. Seki työ oli matkailun ansiota.

Ensiksi met korjasimma Kotamajale vievää latureittia kaatamalla tai vähinhään karsimalla etenki mutkissaliian lähelä olevia puita. Sitte met tehimiä pitkospuut reitile osuville jänkile.

Tolosen Ahti oli Mettähallituksen leivissä ja pomo. Muut työkaverit olit Palomaan Mauno,

Lahenperän Eeli ja Ristimellän Raimo, joka oli yks minun parhaista lapsuuskaverista. Mie olen heistä ainuanna elossa, ainaki vielä tätä kirjottaessa.

Pitkospuut oli sahattu paksuista männyistä. Niitä met kannoima kahtheen miehheen olkapäillä, toinen toisesta päästä.

Ko reittityö tuli valhmiiksi, mie jatkoin kehestaan Ahtin kansa. Mulla oli käytössä auto, jonka kyytissä naapurissa asuva Ahtiki pääsi työmaale.

Mulle oli siitä seki etu, että mie sain palkan lisäksi kilometrikorvaukset.